

Jane A. Edwards & Martin D. Lampert (eds): **Talking Data - Transcription and Coding in Discourse Research**, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates 1993, 310 sider.

Anmeldt ved *Carl Verner Skou*, Center for Kvalitativ Metodeudvikling, Psykologisk Institut

Målgruppe: 1. Studerende på højere læreranstalter (lingvistik, psykologi, antropologi, sociologi, kommunikation). 2. Forskere, der arbejder med transskription, kodning af data eller anvender andres transskriptioner og kodede data.

Talking Data behandler primært lingvistik, og tager udgangspunkt i første og anden sprogtilegnelse, tværkulturelle interaktioner, informationsstrukturer og diskursens indflydelse på sproglig udtryksmåde. Jeg har udvalgt bidrag fra bogen, som jeg omtaler nærmere, hvor mit kriterium har været områder, som jeg har vurderet til at præsentere nye og spændende tilgangsvinkler.

Bogen er opdelt i tre hovedområder: transskription, kodning og ressourcer, hvor sidstnævnte er en imponerende samling af *elektroniske data* til sprogforskeren foretaget af Edwards (editor). Med opbygning af elektroniske arkiver og udvekslingsmulighederne over internettet, er denne ressourcesamling et væsentligt bidrag til forskeren. Ressourcerne er inddelt i centre, elektroniske mail og diskussionslister, kodestandarder samt ikke mindst egentlige datakilder og de såkaldte korpi. Til alle elektroniske data er angivet e-mail adresse på kontakt samt fileserver-adresse til FTP overførsel. Til e-mail og diskussionslister er angivet adresse, og hvordan man tilmelder sig diskussionslisten.

Edwards (editor) tager udgangspunkt i, at ingen transskription er neutral eller uden bias, hvorfor målsætningen er at kunne udforme transskriptionen på basis af teoretisk orientering og formål med forskningen. Allerede selve udformningen af transskriptionen, valg af hvilken type information der medtages eller udelades, hvilken anvendelse af kategorier der ligger til grund har afgørende indflydelse på transskriptionen og mulighederne for at uddrage information af denne. Mens litteraturen traditionelt har behandlet forhold som sprog-samplens egnethed, beskrivelser af interaktioner og hændelser, er der ikke taget hensyn til selve designet af transskriptionen.

Bogens første del går derfor primært på, hvordan teoretiske orienteringer og forskningsmetoder præger designet af transskriptionen og kodesystemer i forbindelse med det talte sprog. Bogen kommer vidt omkring de forskellige tilgangsvinkler til transskription, her specielt kategoriseringer, læsbarhed og mulighederne for at anvende computeren til at fastlægge mønstre i transskriptionen, inddragelse af sproglige og non-verbale forhold, analyseenheder og turns-points i samtalen/interviewet.

Chafe omtaler i sit bidrag "*Prosodic and Functional Units of Language*" en spændende tilgangsvinkel til analyse af transskription baseret på analyse af informationsflow, der primært er rettet mod udveksling af ideer mellem den talende og tilhørerne. Chafe foretager sin analyse ved hjælp af intonations og accent enheder ved siden af de traditionelle transskriptionsnotationer (pauser, stemmeføring etc). Chafes notation og transskriptionsudformning giver mulighed for at fastlægge kognitive processer, som ellers ikke ville være tilgængelig i en almindelig transskription.

Gumperz "*Transcribing Conversational Exchanges*" præsenterer transskriptionsmuligheder i forbindelse med konversationsanalyse af orale data på audio og video bånd. Gumperz's arbejde

inddrager muligheden for at fastlægge og fastholde den interaktive proces, og ikke blot strukturelle karakteristika som i traditionel konversationsanalyse, samt ikke mindst at fastholde non-verbale tegn i konversationen.

Ehlich præsenterer transskriptionssystemet *HIAT Halbinterpretative Arbeitstranskriptionen* til DOS og Macintosh computer. HIAT giver mulighed for at inddrage det orale og sproglige aspekt i transskriptionen, ligesom der er mulighed for at angive simultane hændelser. Direkte inspireret af det musikalske notationssystem/partitur, giver HIAT mulighed for angive de forskellige instrumenter i samtalen. Ligeledes giver systemet mulighed for at inddrage ikke-sproglige fænomener, intonation, hændelser. Programmet anvendes i vid udstrækning i Europa til analyse af traditionelle interviews samt analyse af audio- og videooptagelser.

Bloom *Transcription and Coding for Child Language Research: The Parts are More than the Whole* tager udgangspunkt i Blooms egen forskning i børns tilegnelse af sprog, hvor dette er bestemt af barnets tilegnelse af viden og kendskab til relationer i omverdenen i et udviklingsmæssigt perspektiv. Bloom påpeger, at vi foretager en selektion og reducering af data-materiale, uanset om der anvendes håndskrevne noter, audio- eller videooptagelser. Transskriptionen medfører de klassiske begrænsninger: En bias på grund af det selektive, og reducering af data. Bloom har udviklet et transskriptionssystem, som forsøger at minimere disse problemer. Bloom anvender video, og beskriver, at det forventedes, at dette medium ville løse en række problemer i forbindelse med traditionel transskription baseret på audiooptagelser. Detaljeniveauet er dog overvældende i forbindelse med video. Bloom anvender derfor en kodeteknik benævnt covariable, hvor der kodes i parallelle forløb. Video sammenkobles med en computer, hvorpå de parallelle koder kodes. Netop disse parallelle giver mulighed for en række kombinationsmuligheder i analysen, ligesom denne kodeform kan anvendes til at undgå selektive kodninger, og tilsyneladende giver bedre og sikre data.

Bogens anden del omhandler kodninger, hvor jeg især finder Lampert (editor) & Ervin-Tripp's kapitel *"Structured Coding for the Study of Language and Social Interaction"* spændende og udbytterigt i forbindelse med kodning af orale data. Lampert et al. gennemgår på overskuelig måde hele kodningsprocessen, startende med overvejelser omkring teori, der ligger til grund, segmentering af data, beskrivelse af disse. Implementering af kodesystem gennem træning af koderne/forskerne samt organisering af data. Opnåelse af reliabilitet. Processen er udviklet på basis af Control Exchange Data (CEC), hvis egentlige formål var at undersøge relationerne mellem bestemte kontekster og typer af kontrol, forældre og børn anvender. Basalt kan CEC anvendes til at analysere kontekst, karakteristika og effekter. Interessant er Lamperts udvikling af *textscan*, et computerprogram til at sammenligne mønstre i tekst.

Bogen er for mig at se på godt og ondt typisk for moderne udgivelser, hvor der samles bidrag fra flere forfattere. På godt, da denne fremgangsmåde giver mulighed for bidrag fra forskellige forfattere og retninger, på ondt, da fremgangsmåden ofte bidrager til opsplitning og fragmentering af emnet på trods af, at det har været intentionen at lade en rød tråd løbe gennem samlingen af bidrag.

Læseren eller forskeren, der ønsker at orientere sig om forskellige transskriptions- og kodningsmuligheder, kan hente inspiration, men må dog samtidig være forberedt på de overvældende muligheder ved anvendelse af notation i forbindelse med transskription. Personligt ville jeg have fundet det formålstjenligt, om der var en bedre ensartet opbygning af de forskellige kodesystemer,

om end dette ligeledes er den kvalitative analyses klassiske problem i forbindelse med transskription og især i forbindelse med ikke nært beslægtede områder.

Flere forfattere omtaler anvendelse af computerprogrammer og teknologiske hjælpemidler i forbindelse med selve transskriptionen og analysen herfra, hvor det er karakteristisk, at flere af de omtalte teknologiske hjælpemidler med undtagelse af HIAT er af lidt ældre dato. Dette betyder ikke, at de omtalte computerprogrammer eller teknologiske hjælpemidler ikke kan anvendes, tværtimod præsenterer især Lampert (editor) forskellige tekniske muligheder, udviklet i forbindelse med deres forskningsarbejde. Det havde imidlertid været interessant med henvisninger til nyere arbejder, videreudvikling af eksisterende programmer og nyere teknologiske hjælpemidler.

Alt i alt giver Talking Data et glimrende indblik i transskription og kodning i diskurs analyse, hvor læseren præsenteres for originale arbejder af de forskellige forfattere.